ევროპის სოციალური ქარტიის რატიფიცირებულ მუხლებთან საქართველოს შრომის კოდექსის შეუსაბამო რეგულაციების შედარებითი ანალიზი.

ქეთევან ჩხაიძე

სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის ფაკულტეტზე კერძო ბიზნეს სამართლის მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად

კერძო (ბიზნეს) სამართალი

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ამირან მეშველიშვილი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

“როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად”.

ქეთევან ჩხაიძე, 20.06.2022.

აბსტრაქტი

შრომის უფლება ადამიანის ფუნდამენტურ უფლებათა კატეგორიას განეკუთვნება, რომლის სათანადო რეალიზება დასაქმებულს უქმნის ღირსეულ სამუშაო გარემოს. შრომით სამართლებრივი ურთერთობის მოწესრიგება და პრაქტიკაში ეფექტური რეალიზება, თავის მხრივ, ხელს უწყობს ძლიერი საბაზრო ეკონომიკის შექმნას. შესაბამისად, მნიშვნველოვანია ეროვნული კანონმდებლობის ჰარომინიზაცია და დაცვის მინიმალური სტანდარტების განსაზღვრა, რომლებიც გათვალისწინებულია საერთაშორისო კონვენციებით.

ევროპის სოციალური ქარტია არის საერთაშორისო ხელშეკრულება, რომელიც საქართველოს მიერ არის რატიფიცირებული. ევროპის სოციალური ქარტია ეფუძნება ღირებულებათა ფართო სპექტრს, რომელიც დასაქმებულებს უქმნის ისეთ სამუშაო გარემოს, რომელიც აუცილებელია ფუნდამენტური უფლებების დასაცავად. საქართველომ ევროპის სოციალური ქარტიის ზოგიერთი დებულებები ასახა ეროვნულ კანონმდებლობაში, თუმცა, მიუხედავად ამისა, კვლავ რჩება შეუსაბამო რეგულაციები. საქართველოს კანონმდებლობა არ განსაზღვრას ქარტიით დადგენილ გონივრულ სამუშაო სააათებს, ზეგანაკვეთური სამუშაოს ანაზღაურები სათანადო წესებს, დასაქმებულის უფლებას შვებულების გადატანის შესახებ, როცა დროებითი შრომისუუნარობა წარმოიშვება ანაზღაურებაში შვებულების პერიოდში. ამასთან, საქართველოს კანონმდებლობა არ განსაზღვრავს მორალური ზიანის მოთხოვნის სამართლებრივ საფუძველს შრომით ურთიერთობებში ფსიქოლოგიური შევიწროვებისას. კვლევის ფარგლებში საქართველოს კანონმდებლობა შედარებულია ევროპის სოციალური ქარტიის რეგულაციებთან და მის განამრტებებთან, რითაც გამოყოფილია კანონმდებლობაში არსებული პრობლემატიკა. კვლევისას გამოყოფილი პრობლემური საკითხების ეროვნულ დონეზე ასახვის მნიშვნელობა და მიზნები.

ნაშრომი იძლევა ორიენტირს სათანადო ცვლილებების მეშვეობით ეროვნული კანონმდებლობა დაუახლოვდეს ევროპულ სამართალს და დასაქმებულს შეუქმნას ღირსებული სამუშაო გარემო, რომელშიც იგი შეძლებს თავისი შესაძლებლობლების სრულ რეალიზებას. ძლიერი საკანონმდებლო ბაზა და პრაქტიკული რეალიზება კი მნიშვნელოვანია ქვეყნის განვითარებისთვის.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ევროპის სოციალური ქარტია, გონივრული სამუშაო საათები, ზეგანაკვეთური სამუშაოს ანაზღაურება, ფსიქოლოგიური შევიწროვება, შვებულების გადატანა, ხელშეკრულების შეწყვეტა.

Abstract

The right to work belongs to the category of fundamental human rights, the proper realization creates a decent working environment for the employee. Regulating labor relations and effective implementation in practice helps to create a strong market economy. Therefore, it is important to harmonize national legislation and set minimum standards of protection provided by international conventions.

The European Social Charter is an international treaty ratified by Georgia. The European Social Charter is based on a wide range of values that provide employees with the work environment necessary to protect their fundamental rights. Georgia has reflected some of the provisions of the European Social Charter in its national legislation, however, non-compliant regulations remain. Georgian legislation does not stipulate reasonable working hours established by the Charter, overtime pay, appropriate rules, the employee's right to take leave when temporary incapacity for work arises during paid leave. However, Georgian law does not define the legal basis for a claim for moral damages in the event of psychological harassment in labor relations. In the framework of the research, the legislation of Georgia is compared with the regulations of the European Social Charter and its explanations, thus separating the existing problems in the legislation. The importance and goals of reflecting the problematic issues identified in the research at the national level.

The paper aims to bring national legislation closer to European law through appropriate changes and to create a decent working environment for the employee, in which he will be able to fully realize his potential. A strong legal framework and practical implementation are important for the development of the country.

Keywords: European Social Charter, reasonable working hours, overtime pay, psychological harassment, leave transfer, termination of contract